

Cele ochrony obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Narwi PLB200008

Lp.	NAZWA PRZEDMIOTU OCHRONY	KOD NATURA	PARAMETR STANU OCHRONY	CEL OCHRONY	UWAGI
1.	Derkacz <i>Crex crex</i>	A122	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min. 62 terytorialnych samców	Liczebność za SDF – 29-153 odzywających się samców ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 62-75 odzywających się samców ^[3] Plan ochrony – 112-120 odzywających się samców ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie powierzchni dogodnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych na powierzchni 125 ha przynajmniej na obecnym poziomie (U1)* z uwzględnieniem naturalnych procesów.	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi. Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (wilgotne łąki) ^[1] Zajęte rewiry: 154 (GDOŚ) ^[1] Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015) siedliska lęgowe stanowią otwarte i półotwarte nieużytki, turzycowiska, ziołorośla, ekstensywnie użytkowane łąki, także uprawy rzepaku i zbóż (siedliska suboptymalne), z gęstą wysoką roślinnością (powyżej 20 cm) oraz niekoszonymi fragmentami łąk, obrzeży rowów melioracyjnych porośniętych ziołoroślami, zakrzewień i pojedynczych krzewów. Preferuje obszary poziomem wody zbliżonym

					do poziomu gruntu, ale występuje również na obszarach o niższym lub wyższym poziomie wody. Utrzymanie liczebności populacji jest uzależnione od zachowania dogodnych siedlisk lęgowych, które często zlokalizowane są na gruntach prywatnych. Organ nadzorujący ma ograniczony wpływ na sposób użytkowania siedlisk, znajdujących się w obszarze i zidentyfikowanych jako istniejące i potencjalne siedliska derkacza.
2.	Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	A294	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie 6 - 10 odzywających się samców	Liczebność za SDF – 19-101 odzywających się samców^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 6-10 odzywających się samców^[3] Plan ochrony – 26-29 śpiewających samców^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie powierzchni aktualnych i potencjalnych siedlisk gatunku na powierzchni 85 ha na poziomie (U2)* z uwzględnieniem naturalnych procesów.	*Stan siedliska U2 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. ze zmianami klimatycznymi. Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (wilgotne łąki, turzycowiska łanowe).^[1] Powierzchnia siedliska została oszacowana na podstawie rozmieszczenia terytoriów samców z inwentaryzacji z 2017 r.^[3] Zajęte rewiry: 21 (GDOŚ)^[1] Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik

					metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015) większość populacji zamieszkuje żyzne torfowiska niskie. Stan FV, potwierdzono na otwartych torfowiskach, zarówno kępiastych, jak i ze słabo zaznaczonymi kępami, z dominującymi turzycami średniej wysokości (70–80 cm, maksimum 100–120 cm), obfitą warstwą mchów, przymieszką położonych zeschłych turzyc i kilku centymetrowym poziomem wody między kępami. Ponadto korzystne jest występowanie rozproszonych małych krzewów, rzadkiej trzciny lub wyższych roślin zielnych (miejsca śpiewu).
3.	Płaskonos <i>Anas clypeata</i>	A056	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min 1 para lęgowa*	* liczebność zależy od warunków hydrologicznych w danym roku. Liczebność za SDF – 1-8 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 1 para lęgowa ^[3] Plan ochrony – 16 par gniazdujących ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych na powierzchni 34 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (U2)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	*Stan siedliska U2 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. ze zmianami klimatycznymi (zanik okresowych rozlewisk, śródląkowych i śródpolnych oczek wodnych, torfianek, przesuszenie łąk i pastwisk). Zarastanie starorzeczy. Zgodnie z Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (GROMADZKI, 2004) siedliska lęgowe stanowią płytkie, zeutrofizowane wody, jeziora i stawy z szerokim pasem roślinności wodnej i brzegowej, w zalewowych dolinach dużych rzek w sąsiedztwie starorzeczy,

					rozlewisk i torfianek, na nie zarośniętych krzewami i drzewami torfowiskach niskich i przejściowych z otwartym lustrem wody oraz na zalewach i spokojnych zatokach morskich. Powierzchnię siedlisk lęgowych płaskonosą przyjęto jak dla siedliska 3150 starorzecza i naturalne zbiorniki eutroficzne. ^[4]
4.	Cyranka <i>Spartula querquedula</i>	A055	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min 20 par lęgowych	Liczebność za SDF – 18-38 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 20 par lęgowych ^[3] Plan ochrony – brak danych ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych na powierzchni 34 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (U1)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi Zgodnie z Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (GROMADZKI, 2004) siedliska lęgowe stanowią rozległe obszary o charakterze podmokłych łąk i pastwisk, nawet z niewielkim lustrem wody w postaci starorzeczy, torfianek, rowów, czy też okresowo wypełnianych wodą obniżeń terenu. Powierzchnię siedlisk lęgowych cyranki przyjęto jak dla siedliska 3150 starorzecza i naturalne zbiorniki eutroficzne. ^[4]
5.	Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias</i>	A198	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie 1- 175 par lęgowych*	*liczebność podlega silnym fluktuacjom, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód.

	<i>leucopterus</i>				Liczebność za SDF – 1-645 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017r. - 175 par lęgowych ^[3] Plan ochrony – brak danych ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedliska na powierzchni 15 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (U1)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów i warunków hydrologicznych w danym roku	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi. Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015), najczęstszym stanowiskiem gniazdowania są płytko zalane tereny trawiaste, bagna i starorzecza w dolinach rzek, ewentualnie na jeziorach, na których obszar otwartej wody graniczy z rozległymi szuwarami trzcinowymi i turzycowiskami. Powierzchnię siedliska przyjęto zgodnie z Planem Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi ^[4], na podstawie dostępnych danych przestrzennych.
6.	Rybitwa czarna <i>Chlidonias Niger</i>	A197	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie 6 - 62 par lęgowych*	*liczebność podlega silnym fluktuacjom, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód. Liczebność za SDF – 6-100 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 62 pary lęgowe

					[3] Plan ochrony – 40 par w dwóch koloniach ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedliska na powierzchni 7 ha, utrzymanie powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (U1)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów i warunków hydrologicznych w danym roku.	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi. Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (zarastające starorzecza) ^[1] Kolonia lęgowa: 1 (GDOŚ) ^[1] Zgodnie z Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I (GROMADZKI, 2004) siedliska w okresie migracji stanowią stawy rybne zbiorniki zaporowe, wybrzeża morskie oraz większe rzeki. Powierzchnię siedliska przyjęto zgodnie z Planem Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi ^[4], na podstawie dostępnych danych przestrzennych.
7.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	A031	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min 39 par lęgowych	Liczebność za SDF – 51 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 39 par lęgowych ^[3] Plan ochrony Parku – 27 par z gniazdami ^[4] Liczba par lęgowych jest z reguły dodatnio skorelowana z powierzchnią trwałych użytków zielonych w okolicy (PROFUS, MIELCZAREK 1981).
			Siedlisko	Utrzymanie żerowisk gatunku na	*Stan siedliska (FV) wynika z realizacji projektu PTO

				powierzchni 3000 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (FV)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	pn. "Ochrona bociana białego w dolinach rzecznych Polski Wschodniej." LIFE15 NAT/PL/000728 - LIFEciconiaPL dofinansowanego przez Unie Europejską w ramach programu LIFE oraz niemiecką fundację Vogelschutz-Komitee e.V w latach 01/08/2016 – 31/07/2020 Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (odpowiednie żerowiska) ^[1] Zajęte gniazda: 41 (GDOŚ) ^[1] Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015), żeruje głównie na trwałych użytkach zielonych – łąkach i pastwiskach, uprawach roślin motylkowych (koniczyna, lucerna), miedzach oraz w strumieniach, płytkich rzekach, starorzeczach, rowach melioracyjnych, stawach rybnych i na bagnach. Przyjęto powierzchnię żerowisk obejmującą użytkowane kośnie, pastwiskowo lub kośno - pastwiskowo otwarte siedliska w strefie doliny Narwi.
8.	Dubelt <i>Gallinago media</i>	A154	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min 4 tokujących samców	Liczebność za SDF – 3-4 samce ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 5-7 samców Plan ochrony – 1 tokowisko z 4-5 tokujących samców ^[3] Liczebność za PMŚ 2018 r.- 4 osobników ^[5] Plan ochrony- brak danych ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie powierzchni siedlisk	*Stan siedliska U2 – ocena obniżona z uwagi na

				lęgowych na obszarze 30 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowisk na obecnym poziomie (U2)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. ze zmianami klimatycznymi Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie ^[1] Tokowisko: 1 (GDOŚ) ^[1] Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015), odpowiednie warunki siedliskowe to wilgotne lub zabagnione, ekstensywnie użytkowane łąki, użytki zielone, w tym pastwiska, czy też rozległe, suche łąki z niską roślinnością poprzeplatane fragmentami mniej intensywnie użytkowanych płątów siedlisk (często w wilgotnych obniżeniach).
9.	Rycyk <i>Limosa limosa</i>	A156	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie min 16 par lęgowych*	*przyjęto liczebność za SDF, gdyż w ostatnich latach zgodnie z PMS obserwuje się trend spadkowy tego gatunku (9% w skali roku) Liczebność za SDF – 16-41 par lęgowych ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r. - 27-29 par lęgowych ^[3] Plan ochrony – 28-32 pary lęgowe ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych na powierzchni 560 ha, utrzymanie siedlisk lęgowych i	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi

				żerowiskowych na obecnym poziomie *(U1), z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zajęte rewiry: 16 (GDOŚ) ^[1] Powierzchnie siedliska oszacowano na podstawie danych przestrzennych uzyskanych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wdrażaniu programów rolno – środowiskowo – klimatycznych na obszarach Natura 2000. Podana powierzchnia siedlisk lęgowych odpowiada powierzchni wariantu 4.8 na obszarze.
10.	Batalion <i>Philomachus pugnax</i>	A151	Populacja c	Zachowanie liczebności populacji migrującej (na przelotach) na poziomie min 5000 osobników*	*przyjęto liczebność za SDF z uwagi na silne fluktuacje, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód. Liczebność za SDF – 5000 osobników na przelotach ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- 14 000 osobników (migracja wiosenna) – brak osobników lęgowych ^[3] Plan ochrony – brak danych ^[4]
			Populacja r	Określenie szczegółowego celu po uzupełnieniu wiedzy na temat gatunku w obszarze.	Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r.- brak osobników lęgowych ^[3] Liczebność GDOŚ- nie stwierdzono ^[1] Plan ochrony – brak danych ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedlisk żerowiskowych na powierzchni 3000 ha, utrzymanie żerowisk na	*Stopień zachowania siedliska oceniono na (U1) z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi

				obecnym poziomie min. (U1)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zajęte rewiry: Granice ŁPKDN ^[3] Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny (CHYLARECKI i in., 2015), odpowiednie warunki siedliskowe to rozległe, zalewowe łąki i pastwiska w dolinach dużych rzek. Przyjęto powierzchnię żerowisk obejmującą użytkowane kośnie, pastwiskowo lub kośno - pastwiskowo otwarte siedliska w strefie doliny Narwi.
11.	Krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	A162	Populacja	Zachowanie liczebności populacji na poziomie 6 - 45 par lęgowych*	*przyjęto liczebność za SDF z uwagi na silne fluktuacje, związane z lokalnym poziomem wód. Liczebność za SDF - 6 -27 pary lęgowe ^[2] Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r. - 45-49 par lęgowych ^[3] Plan ochrony – 39-43 pary lęgowe ^[4]
			Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych na powierzchni 560 ha, utrzymanie powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie (U1)*, z uwzględnieniem naturalnych procesów.	*Stan siedliska U1 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi. Zajęte rewiry: 6 (GDOŚ) ^[1] Powierzchnie siedliska oszacowano na podstawie danych przestrzennych uzyskanych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wdrażaniu programów rolno – środowiskowo – klimatycznych na obszarach Natura 2000. Podana powierzchnia siedlisk

					lęgowych odpowiada powierzchni wariantu 4.8 na obszarze.
--	--	--	--	--	--

Istnieje konieczność zmiany oceny gatunku w SDF na ocenę D*

*gatunek znajduje się na północnej granicy zasięgu, w związku z powyższym notowano wyłącznie pojedyncze osobniki i fluktuacje w poszczególnych latach.

Liczebność za SDF – 3 samce ^[2]

Plan ochrony - 1 odżywiający się samiec ^[4]

12. Zielonka
Porzana parva A120 Populacja

Inwentaryzacja ornitologiczna Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi 2017 r. – 0 osobników ^[3]

Gatunek na zachodnim skraju zasięgu. W obszarze Natura 2000 Przełomowa Dolina Narwi PLB200008 występuje sporadycznie. Nawet w dogodnym dla gatunku 2017 roku nie stwierdzono ani jednego osobnika. Dostępna literatura (Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa) wskazuje na stały spadek liczebności zielonki w Polsce.

LITERATURA:

[1] INWENTARYZACJA ORNITOLOGICZNA DLA OBSZARU SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 PLB200008 PRZEŁOMOWA DOLINA NARWI, GDOŚ, 2011

[2] NATURA 2000- STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH, GDOŚ, 2021.

[3] INWENTARYZACJA ORNITOLOGICZNA ŁOMŻYŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO DOLINY NARWI, 2017 r.

[4] PLAN OCHRONY ŁOMŻYŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO, 2011

[5] PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA

* INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA STANDARDOWEGO FORMULARZA DANYCH OBSZARU NATURA 2000, Wersja 2012.1

CHYLARECKI P., SIKORA A., CENIAN Z. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2009.

GROMADZKI, M. Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000–podręcznik metodyczny, 2004.

PROFUS P., MIELCZAREK P. Zmiany liczebności bociana białego *Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758) w południowej Polsce. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1981

CHYLARECKI P., CHODKIEWICZ T., NEUBAUER G., SIKORA A., MEISSNER W., WOŹNIAK B., WYLEGAŁA P., ŁAWICKI Ł., MARCHOWSKI D., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., GÓRSKI A., KORNIŁUK M., MOCZARSKA J., OCHOCIŃSKA D., RUBACHA S., WIELOCH M., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI P., KUCZYŃSKI L. 2018. TRENDY LICZEBNOŚCI PTAKÓW W POLSCE. GIOŚ, WARSZAWA.